

Och så bar det af i sakta mak genom den täta folkhopen.

Det såg alls icke ut som julafton här ute — åtminstone icke en traditionel julafton, sådan man lärt sig från böcker att föreställa sig den — med kall, klar luft, mån-sken, frid och bjellerklang. Af sådan högtidlighet fans här icke ett grand — sorl och skräl, lumpen brådska och alldaglig sträfvan hos alla, der de hastade från butik till butik i den våta, immiga luften, traskande besvärligt i trottorearnas lösa snösörja, som ifrigt skottades och sopades bort af karlar i långskaftade stöflar. — Det enda egen-domliga var den stora mängd paket, med hvilka de van-drande voro belamrade. Men så hade det sett ut alla de föregående aftnarne med, så att icke ens häri kunde denna kväll skiljas från hvilken hvardag som helst under julveckan.

Det var en hufvudstads julafton. — Timmen hade icke ännu slagit, när folket skulle försätta sig i julefrid, ty i stora världen öfvergå stämningarne skarpt i hvarandra och äro icke af lång varaktighet. Nu var det ännu hvardag med hvardagslif och hvardagsäflan.

Vid skenet af gaslyktorna, hvilka likt sömniga ögon tindrade matt genom dimman, och ljuset från de strålände spegelfönstren, som fuktiga och immiga spredo omkring sig en obestämd, smutsgul dager, stimmade folkmassan på trottorearen. Man myrade om hvarandra, man skockades vid fönstren, som malar kring ljuslågan, man stannade, man gapade, man beundrade.

Mest besökta voro leksaksbutikerna. Der klappade dörren upp och till, upp och till i ständig rörelse. Hit strömmade folket, här hoppades man bland kramet finna allt det, som ännu felades i skänker på barnens fest.

— Hej — dit ska vi gå — sade „Frippe“, lockad af trafiken, till sina båda kamrater.

Hela butiken var full af folk. Fot för fot defilerade köparene, i oafbruten kretsgång kring de rikt belastade borden. Med granskande ögon letade man bland de upp-ställda rödt, blått, grönt, gult lackerade leksakerna, der allt som möter oss i lifvet — krig så väl som fred, hushåll och åkerbruk, boskapsskötsel m. m. — trifdes om hvart-annat i det mest förföriska virrvarr. Der det, som för den

fullvuxne ofta blir ouppnådt, af barnet kunde erhållas för några simpla styfrar.

Men voro varorna brokiga, så gaf publiken icke heller efter. Här vandrade representanter för alla åldrar och samhällsklasser om hvarandra — barn och äldre — fattiga i bredd med rikt utstyrda. Men alla drifna af samma begär att leta, granska, välja och köpa.

Och lika omvexlande var deras sätt att köpslå.

Här vandrar en högväxt, finhylt fru i pelsbrämads cirkelkappa sökande endast de finaste leksaker. Hon sträcker blott sin lilla handskbeklädda hand ur kappan, pekar på de leksaker, som fallit henne i smaken, då bodbetjenten med artig bugning vecklar dem sirligt i papper. Sedan mumlar hon några ord om hemsändning, hvartill han åter bugar sig. — Det var den rika kommerserådinnan.

Strax efter henne följde i kö'en en fattig arbetarhustru i trasig mohairgarns duk. Hon gick skygt ett hvarf kring salen, hvarpå hon tyst och nedslagen smög sig i väg. Hon hade märkt, att detta icke var rätta platsen för hennes julmarknad.

Och sedan alla de små — med ammor eller äldre sy-skön som vallhjon.

Vid ett af bordshörnen sträfva två förtjusande, grå-klädda bebéer att jemte sin amma komma fram i trängseln. De slitas mellan längtan att ännu dröja kvar och pligten i form af mammas ord, som ålagt dem, att skynda hem i tid. De fingo nämligen tillåtelse att ännu en gång, medan mamma gjorde i ordning Julgranen, få hänge sig åt sitt favoritnöje — att vandra omkring på julutställningen i butiken på andra sidan gatan. Ingenting köpa de nu, men de äro kända, och bodbetjenterna veta nog att deras mamma redan erlagt för dem en ärlig tribut.

En liten gosse i urblekt paletå vandrar sida vid sida med sin syster, en elfvaåring med magert men klokt ansigte. Fem gånger hafva de redan strukit genom salen, frågat priset, prutat, öfverlagt — utan att komma till resultat. — Det är så svårt att finna passliga saker för de två mark, de i går fingo till julpengar, hvar på sin lott. Ty pappa tillade, att klapperna också måste vara nyttiga. Och dess utom böra de vara så många — åt

fyra syskon, — om också pappa och mamma ingenting vilja ha. —

Brodren föreslår det ena efter det andra. Han skulle helst redan vilja slippa hela besväret — men syster gör invändningar. Än är det priset, än föremålet som sätter hinder i vägen. Och hon framhviskar sina skäl med öfvertygande stämman, medan hon genom kloka ögonkast söker antyda tusen andra skäl, hvilka det icke går an att omtala, när så många främmande höra på. —

Så vandra de åter vidare — sluka med giriga blickar de vackra sakerna, hvilka de icke ens våga tänka på — stanna framför de mera anspråkslösa och studera deras prislappar. Till sist kommer en bodbetjent och frågar med snäsigt min: „ska' det inte vara något nu ren?“ — Då tvinga rädsla och skam beslutsamheten fram hos de små, de hasta till andra ändan af salen, der en papphäst, som de redan prutat till femtio penni, blir deras egendom.

Glada och lätta om hjertat antråda de nu återtagget — glada öfver att åter en lucka fylts bland de många, som ännu stå ofyllda.

När det lilla paret gick förbi Söderström, gaf det honom en glad nick, som han dock knapt låtsade märka. — Det var två af hans små syskon. Han skämdes, i kamraternas närvaro för dem och deras handel.

„Frippe“ gick kring salen munter och nöjd och köpte allt, som föll honom in — blänkande vapen, rikt utstyrda dockor, magnetiska foglar och fiskar — det ena efter det andra — utan att knusla med priset.

— Hufvudsaken att de få något att slå sönder — sade han.

Söderström och „Gustu“ följde honom. Söderström hade gerna prutat, men täcktes i bredd med kamraten icke ens fråga efter priset, Instinktligt drog han sig till de föremål, som sågo ut att vara billigast. Så köpte han ett virknålsskaf, en färglåda och en brodersax.

— Det är som sagdt bara fyllnadsjulklapper — ljög han — och i dem kan man gerna förena det nyttiga med det nöjsamma —

„Gustu“ följde med blott som ett bihang. Han var likgiltig för allt julbråk.

— Jag har ingen, som bryr sig om sådant — svarade han tort, när kamraterne frågade, om han ej skulle köpa något.

„Gustus“ far var timmerman och pojken gick i skola blott för att bli prest — det hade han ärligt sagt åt alla från första dag han kom dit. Och nu gick han stadigt på sin vällofliga väg inför Gud och allt folket.

Slutligen var allt undangjordt, och man begaf sig i väg — „Frippe“ glad och nöjd öfver att ha fått allt i samma butik, så att han ej mer behöfde löpa vidare.

Söderström bjöd snart farväl samt föregaf sig gå rakt hem, för att bli sitt sällskap kvitt. Ty i sjelfva verket måste han ännu gå till boklådan och köpa åt äldre syster ett två mark femtio pennis album. — Små syskonen hade på förmiddagen upptäckt det i fönstret, och nu hade han fått i uppdrag att gå dit och pruta ner det till två mark, så att det endast blefve femti penni på hvars och ens lott. En så dyr julklapp måste man nämligen köpa samfäldt.

Hän öfver sorlet på gatan ljödo kyrkklockornas entoniga klämtningar vemodigt och dallrande fjerran ifrån genom den dimhöljda luften. Borta i höjden vid ändan af torget skeno kyrkans ljusfyllda fönster bildande en ensam, alvarlig grupp, skild ifrån privathusens gladt eklärerade rader. Aftonsången var nyss slutad. Längs de höga kyrktrapporna strömmade mörkt klädda menniskoskaror, hvilka i långa, ormligt slingrande rader spredos åt olika håll ned öfver det vidsträckta torget, tils de smulto samman och försvunno i trottoarernas böljande folkström.

Det var kyrkobesökarna — mest arbetare — åldriga män och kvinnor. Alvarliga med psalmbok under armen traskade de förbi de prunkande spegelfönstren och den rika lyxen — utan att beröras deraf, utan att ens sända en blick ditåt. — Detta hörde dem icke till — sådant ingick icke i deras julfröjd. För dem var julen en högtid för lugn — en räcka af rastdagar egnade åt hvila och ro, kyrkgång och stilla andakt.

Efter en stund skildes också „Frippe“ och „Gustu“ hvar åt sitt håll. — Det kunde vara tid på att vandra hem till sitt — mente de.

Snart mörknade butikfönstren en efter annan, medan fönstren i de öfre våningarne mer och mer ljusnade. Re-

dan kunde man här och der bak gardinerna skönja en nyss-tänd, skimrande julgran. Allt tycktes ställa sig till fest.

Nu hade hufvudstadens jultimme slagit.

Folkmassan på trottoarerna glesnade efter hand — mer än under någon annan kväll. Snart lågo gatorna der tysta och toma med sina eklärerade husrader. Det hela gaf nu en underbar känsla af frid — frid midt i festlighetens glans — sådan den ter sig endast om julaftonen —

Blott här och der — ensam på hela den långa gatan — irrade någon enslig vandrare fram med tysta fjät, som om han fruktat att störa den ro, som gästade der uppe i de ljusa rummen, hvarest man firade hemtrefnadens fest. Det var någon af dem, som hemlösa fira sin julafton på gatan.

— — — — —

Hos konsul Frimans hade man sedvanlig julbjudning. — En enkel tillställning med ett tiotal gäster, som stodo familjen närmast. — Man samlades och vandrade kring i de stora, med kristallkronor och vaslampor eklärerade rummen. De bjudne herrarne voro i frack — damerna i fin sällskapsdrägt. Här och der stannade man i grupper, utbytte några likgiltiga ord — långledes och tyckte det hela vara mera tråkigt. I toddirummet stimmade de gamla herrarne, talade om krig och fred, handel och vandel med mera dylikt. Ungherrarne bildade under „Fripptes“ ordförändskap ett kotteri för sig, som skrattade och pratade vitser af tvetydig art. — Då och då gick någon af sällskapet för att göra sig till för barnen i huset genom att beundra deras julklapper, hvilka immer fort strömmade in.

Den stora rikt smyckade julgranen brydde sig ingen om. Den stod der, tycktes det, blott liksom för traditionens skull. Icke ens barnen drogos till den. — De hade fullt upp nog med att för hvarandra skryta öfver sina respektiva julklappers antal och prakt. —

Så började det nalkas till supén, och stämningen var i tilltagande. Vinerna på fisken och på steken gjorde derpå sitt till — de också. Man blef allt mer pratsam ju längre det led. Folk, som i början sett stelt på hvarandra, närnade sig nu med strålände drag, förvånade inom sig, hur lätt det nu gick att få konversationen i gång. Vid desser-

ten nådde all fröjd sin höjdpunkt, då en af gästerna proponerade världens och världinnans skål, hvilken jublande tömdes.

Derpå kom kaffet med likörerna, hvarunder glädjen — i likhet med maten — satte sig samt gick till öfvertygelse. Sedan skildes man åt — klockan in emot tu — rörda af tacksamket — gästen mot värdskap — värdskapet mot de glada gästerna.

På hemvägen gnlade man inom sig af fröjd i den svala midvinternatten. —

En fröjd, som i morgon vid uppvaknandet var glömd och förbi. — Då man var färdig att fråga sig sjelf — huru och hvarför man i går egentligen kunde inbilla sig hafva så roligt.

På detta sätt firades julen i „Fripptes“ hem — hos det rika kommerserådet Friman. —

I ett litet trähus borta vid Skarpskyttegatan firade Edvin Söderström sin julkväll i de låga rummen — sal, kammare och kök — som hans föräldrar bebodde.

Der stod midt i salen en liten billig julgran med tunna grenar, glest beprydd med några flaggor, äpplen och konfektyrer. — Flaggorna hade Edvin jemte små syskonen sjelfva klistrat ihop, af granna papperslappar, ty så blefvo de billigast. —

Och nu var allt färdigt. Nu strålade granen i sin fulla glans, medan syskonen förnöjdt trippade kring den samma jublande öfver dess skönhet och prakt, jublande öfver att det åter var jul. —

Pappa sjelf — den gamla postkontorsskrifvaren — hade kommit från sin kammare och satt nu i en gungstol i ena hörnet af salen och såg på medan han i långa drag rökte sin aftonpipa. Mamma sysslade med tevattnet inne i köket vid skenet af den lilla blecklampan. Husets tre öfriga lampor brunno i salen medan pappas kammare eklärerades af tre ljus — två på bordet och ett på byrån framför spegeln. — Ljust skulle det ju vara, efter som det var julafton.

Så måste stora bror Edvin arrangera en ringdans kring julgranen. Han skulle helst lemnat det ogjordt, ty han tyckte det vara under hans värdighet, men vågade icke för

julens skull störa sina syskons glädje. Snart svärmade han därför i ring med de små, gjorde sig barn på nytt och lyckades deri så väl att han ej mer kom ihåg sig utan blef den yraste i hela skocken.

Sålunda steg glädjen högt i tak. — Man hoppade, man dansade, mumsade äppel och sjöng, nafsade åt sig från granen och hjälpte hvarandra att nå de öfversta kvistarna. Till och med pappa, som eljes dagen i ända var surmulen och knarrig i följd af sitt arbete, lät nu barnen stoja bäst de behagade — smålog till och med samt tycktes med intresse åse deras upptåg. Mamma var nyter och nöjd, der hon med bestyrksam min serverade te åt den larmande skaran. — Alla kände sig så hemtrefliga — enades så i att vara barn — både stora och små — som de endast kunna göra en enda kväll på hela det långa året. —

Slutligen satte man sig till bords för att göra ett slut på de yngres längtan. Ty först under måltiden skulle klapperna inhemtas. — Så hade det varit brukligt i pappas hem.

För att så mycket som möjligt följa allan rättfärdighet hade mamma i kökets tystnad kostymerat en julbock, hvar till som stomme användts gårdsvärdens drängpojke, hvilken fick en kopp te för besväret. — Midt under gröten kom denne bärande på den öfvertäckta korgen. — Nu blef maten på hälft — alla rusade fram, nappade korgen från bocken, som slank ut igen — och så blef der ett famlande och sökande utan ände. Edvin tog slutligen som äldste bror åt sig rättigheten att dela ut paketen. Så fick då hvar och en sitt. — Der kom både virknålen, papphästen albumet och flere till både nyttiga och nöjsamma saker. — Och alla voro till freds med hvad de fått — alla försökte se nöjda ut med sina gåfvor. — Ty man viste med sig, hvilken möda och förödmjukelse det kostat att få äfven dessa enkla saker i hop — viste, att hade man icke gjort allt, hvad i ens förmåga stod, hade man nödgats undvara äfven dessa.

Derför kunde man aldrig se sig mätt på dem — därför handterade och smekte man dem om och om igen — därför orkade de små af idel fröjd icke ens äta sin grötportion till slut. Möda kostade det till och med att få en liten jultorta ned nu mera.

Och när man äntligen lade sig i säng, kunde man aldrig komma sig till sömn. — Så ihärdigt hängde ännu ens tankar kring julklapperna, som hvilade der borta på bord och byråer. —

Efteråt skulle barnen ännu i årtal minnas, hvilken jul de fingo den och den saken.

I en stuga med angränsande kammare borta på en bakgård i slutet af Andregatan bodde „Gustus“ föräldrar — det fattiga timmermansparet.

Också här var jul i kväll — jul på deras sätt att fira den.

Dörren till kammaren — „Gustus“ rum — stod öppen. Han sjelf satt i stugan vid hyfvelbänken, dit han stält sin studeriampa, samt läste högt för far och mor juldagens predikan ur en postilla. Far hade sträckt ut sig i sängen — låg der i skjortärmarne med armarna under hufvudet och slutna ögonlock. Mor stod framför spiselhällen och rörde i julgröten, medan hon då och då lutade sitt hufvud i andäktig min. Hon hade till och med strukit duken på ena sidan bak örat, för att icke en enda vibration i sonens röst skulle undgå henne. Denne läste långsamt i sjungande predikoton som en gammal prest.

När han slutat, slog han med en presterlig gest ihop boken, fattade lampan och gick till sitt rum — med alvarliga steg och nedböjdt hufvud liksom presten, när han efter slutad gudstjenst beger sig från predikstolen till sakristian. Presten satt redan i pojken — det kunde man se på alla hans tag.

Sedan dukade mor hörnbordet i stuguvrån, hvar på „Gustu“ och far snart åto den präktiga julkvällsvarden af hembakadt hvetebröd, lutfisk med grofstött peppar samt tjock risgrynsgröt. Först sedan de båda slutat, åt mor ensam af det, som återstod, ty såsom värdinna måste hon ju försaka de bästa bitarna.

Efter kvällsmaten satt far en stund på sängkanten, drog af sig stöflarne, gäspade och beklagade sig öfver att Johan åter var der hos skomakarns gesäller och söp. Det skulle väl åter bli ett rantande hela julveckan i ända. Mor diskade kärnen och beklagade sig hon också. Men inne i sin kammare satt „Gustu“ och läste latinsk gram-

matik för att inte ligga af sig under julferien, ty i vår skulle han tentera sig till student, och då gälde det. — Bra att han ändå var „i fides“ för lärarne och satt som primus på klassen. Men nog kostade det honom möda mer än de andra pojkarne kunnat tro, att hålla sig på en så hög plats.

Ännu sedan de gamla i stugan lagt sig till ro satt han i flere timmars tid och läste sitt latin vid skenet af den lilla studerlampan. —

Men vid midnattstid öppnades dörren till farstun och der kom en mörk karlskepnad instomlande i stugan. Det var Johan, den äldre sonen i huset, han som aldrig studerat, utan förblifvit i samma stånd som far och mor. Ej dess mindre var han nöjd med sin lott. Också nu då han genom dörrspringan såg ljuset från „Gustus“ kammare, tyckte han det ändock vara vida bättre att få lägga sig till ro, än att sitta och bråka och pina i sig bokvett midt på sjelfva julnatten.

Don Arthur.

Höststämning.

Bladet föll af trädet,
vintern återvänder,
sommarlif är lyktadt
på de öde stränder!

Vinden är så kulen,
han har sommarn dödat,
himlen är så mulen,
allt är så förödat!

Bäfv ej, mitt hjerta,
om ock bladen falla,
molnen skrida dystert,
vindar blåsa kalla;

Allt skall återlifvas;
allt, som här förödes,
snart i nya vårar
blomstrar, återfödes;

Endast menskolifvet
har *en* vår — försvunnen
skall den våren här ej
mer bli återfunnen.

V—a N—m.

Kunnen.

dröm försjunken grubblande jag satt,
och såg så ut i kulan vinternatt
och undrade hvad livvets mål väl är,
och hvad den lycka, som vi söka här.

Då gick en ljusning öfver mörknad sky
och nattens skuggor tycktes plötsligt fly.
En silfverkant fick mörka molnet då,
och på dess rand en skepnad såg jag stå.

Så ljus och skön och mild dess uppsyn var;
dess ord igenom rymden eko bar
framhviskande så varmt och innerligt:
att lyckan finner den, som gör sin pligt.

Då får man oberörd af lögn och flärd
med lugn beslutsamhet gå fram sin verld;
man ej dess tomhet, ej dess mörker mins,
men glädes åt hvad godt och skönt der fins.

Och natt det blef igen vid himlens bryn
och snart försvunnen var min ljusa syn;
men för mitt inre öga står den qvar
en hägring lik från flydda barndomsdar.

Vanda.

Börvillad.

(Skizz.)

En strålände vårsol tömde floder af ljus öfver skären.
Luften var ren, genomskinlig och så tindrande klar,
att ögat bländades, då man såg bort i rymden. Bak-
om den brant stupande udden öppnade hafvet sin
väldiga famn och lyste der blått, skarpt och omätligt.
En sakta jemn vind vattrade dess yta, som blinkade i sol-
skenet så att man tyckte sig bli magnetiserad, då man
länge betraktade henne. Några klippor aftecknade sig i
fjerran vid horisonten och tycktes gunga mellan himmel
och vatten. Man väntade nästan få se dem upplösas och
försvinna.

Ute i bugten låg ett skepp med underslagna segel,
färdigt att gå till sjös, blott kaptenen kom ombord. Några
sjöfoglar sutto på vattnet, ljudlösa, nästan orörliga. Allt
syntes så väntande, så märkvärdigt redo att vidtaga något.
En liten julle dref äfven för vinden i närheten af skeppet.
Roddaren hvilade på årorna framlutad öfver en liten ljus-
klädd varelse, som satt och såg på honom med ett par
stora, sorgsna ögon.

— Om jag helst kunde vänta något bref af dig, sade
han tungsint.

Hon suckade och kastade en hjälplös blick på sina
solbrända, men välformade händer.

— Jag skall lära mig skrifva i sommar, sade hon. I
sommar, då kronofartygen komma hit.

— Jag tror du inte bör göra det, sade han allvarsam
och hans panna fördystrades en smula.

— Amiralen var så vänlig i somras också och ba-
ronen — — —

— Kanske det skulle vara bättre, om de icke vore så vänliga. Du håller väl mig i ditt hjerta ändå, utom alla bref, Hanna, är det inte så? Hans stora, starka hand omslöt hennes begge, och han blickade henne trofast in i de vackra sorgsna ögonen.

— Åh, Alfred, det vet du fullt för visso.

— Du skall tänka på mig litet alla dagar, Hanna.

— Jag tänker på dig, så jag går som en blind — — —

Om du skulle stanna hemma ändå, det är så långt till hösten.

Det förflöt en stund, under hvilken de sutto tysta.

— Det är hårdt för mig att komma fram med det, sade han slutligen, men jag får ej låta dig vara ovetande derom. Hanna, jag slipper ej hem, då hösten kommer, skeppet går till Ostindien, jag har mönstrat på för tre år.

— Det fattades bara det! Den unga flickan brast i en sakta gråt och tårarna föllo heta på hans hand.

O, hvad detta plågade honom! Han lemnade årarna helt och hållet, satte sig bredvid henne och omfamnade henne hårdt.

— Hanna, min käre, gråt inte, det blir svårare för oss båda då. Lofva att bli mig trogen, älskade, och vänta på mig dessa tre år, så skall du nog bli belönad.

— Efter tre år ligger jag död i svartan mull, Alfred, jag orkar ej lefva här utan dig. Nej, nej, hör du, du skall inte resa ifrån mig. Jag är så ung ännu, jag är rädd att vara ensam så långt från dig.

— Hanna, du tänker icke som du talar nu. Hvad skulle folket säga, hvad skulle din mor tycka, då jag vände om, hvad skulle jag sjelf ändtligen tänka om dig, som lockat mig att svika min pligt: Torcka tåren, Hanna, och bed en af dina små vackra böner för oss begge, så skall Gud nog trösta både dig och mig — — — Ser du der borta kommer kaptenen redan med slupen. Haf bara mod, flickan min, så blir nog allt bra. Går det något illa åt er, mor och dig, så säg om det på Storgårds, jag har talt vid gudmor der, så hon säljer torpet, som jag har under gården. Alltid få vi ett bättre sen, du och jag.

— Jag är så underlig till sinnes, Alfred. Jag är rädd jag aldrig ser dig mer. Se der ligger din likkista, tycker jag, så svart och med flaggor på — — —

— Vi ska hoppas, Hanna — — —

— Men om du inte vill komma hem — de bruka så snart glömma bort sina vänner derute i fremmande land.

— Är det intet annat du är rädd för! Den raske gossen log tillitsfullt och kysste sin gråtande lilla vän. Försök att le litet, Hanna, jag vill se dig glad i det sista, för att detta dröjer längst qvar i minnet — — — Så der, min älskling! Hvad du är vacker!

Hanna var verkligen vacker, der hon låg vid den unge mannens bröst och log mot honom genom tårar. Den ljusröda duken hade glidit ned på hennes hals och solen blandade sitt guld med hennes gula lockar. De betraktade hvarandra en stund under tystnad. Deras unga själar möttes i ögats gåtlika djup och tycktes liksom hopsjunka i en stilla, innerlig omfamning. Det var en salig stund för dem båda. Hvad det låg för en rikedom af kärlek och hopp i dessa blickar, hvad deras lif nu syntes dem skönt — och dock, kanhända, huru lyckligt det varit, om döden i detta ögonblick hade afskurit deras unga lif, de skulle då varit förenade, intet skulle då kunnat skilja dem.

Men än slog lifvet varmt i deras pulsar och verklig-heten gjorde anspråk på dem.

Ännu en kyss, den sista, en lång, värtalig blick — och Hanna satt ensam i sin julle, som ostyrd vaggade i skeppets kölvatten. Långe viftade tvenne näsdukar ett sista farväl, tusen tankar tolkades i dessa stumma tecken, många tårar torkades också i dessa hvita veck.

Det ena seglet gjordes löst efter det andra och afståndet mellan de sörjande två blef allt större. Hanna rodde i land i udden och gick högt upp på berget, der hon satt länge, länge och såg ut åt det blåa hafvet med stora sorgsna ögon. Det ville icke ha sig för henne att ro hem, hon kände det vara bäst der hon satt ensam i ljungen, öfvergifven som hon tyckte sig af hela världen. Vinden tynade af och skeppet syntes hela långa dagen borta vid horisonten, der hägringarne af de fjerran öarne redan försvunnit. Det började qvällas och fiskmåsarne sväfyade långsamt mot sina bon, men qvar på berget sågs den unga flickan sitta ensam i ljungen och blicka med stora, tankfulla ögon bort i det blåa fjerran.

En blåsig höstafton låg öfver det gamla Åbo. Genom fina skyar kastade qvällsolen sina sista svala strålar öfver staden och färgade honom i en brandgul svärmodig belysning. Globen på observatoriet såg ut som han varit blå af köld der högt uppe i vinden, och tornuret i domkyrkan klämtade sex med en dämpad, ängslig klang.

En liten hop folk hade samlat sig vid åstranden nedanför handelsmagasinerna på södra sidan, der nyss ett skepp lagt till efter långa mödosamma resor. Ett par herremän med röda nästippar, och violetta fingerknogar åsågo med låtsad liknöjdhet, huru manskapet skyndade att få arbetet från sig i riggen. men då de tänkte på de lätta kostymer, i hvilka desse voro iförde och tyckte sig se, huru vinden spelade kring deras bara halsar, så började de frysa på fullt allvar, drogo upp paletåkragarna och skyndade upp till „Rättikan“, att upplena lifsandarne. Några blåfrusna pojkknyfflar stodo der också med uppdragna axlar, händerna indragna i rockärmarne och tungspetsen uppkilad under näsan, men nyfikenheten fick bli efter, de fröso så byxorna skakade och satte slutligen i väg allt hvad tygen höllo.

Snart hade de raske sjömännena allt klart för dagen, några redde sig till kojs, andra åter fiffade upp sig, för att bege sig i land och uppöfva den gamla konsten att gå en smula. Bland desse var också en bekant från skärgården, densamme, som vi lemnade vid hans afsked från sin lilla Hanna derute på fjerden under vårbelysning och aningsfulla hägringar. Tre år hade nu förflutit sedan dess. Alfred, då en förälskad tjuguarig yngling, var nu en man, pröfvad af den ständiga kampen på lif och död mot stormar och cykloner, mörknad något under Indiens sol, men med sin forna kärlek i hjertat.

Hanna hade flyttat in till stan, sen hennes mor dött, hade han hört. Adressen hade han också skaffat sig, ty hvad får man ej reda på, då man har mod och penningar, och beggadera hade Alfred mer än han tyckte sig behöfva. Med raska steg gick han den gamla Kaskisbacken uppföre och vek af till höger åt Österlånggatan. Så många nya hus här hade uppstått sen han varit hitåt sist!

Slutligen kom han till den rätta nummern, frågade

en, som stod i porten och betraktade världens gång, och blef visad på första dörren i en hög dubbeltrappa.

Han steg på. Hjertat klappade af fröjd nära upp i halsgropen. Nu skulle han träffa henne, nu efter tre års lång saknad. En enda dörr skilde dem. Han hörde henne sjunga derinne. Så mycket klart silfver hon fått i sin röst! Och hvad hon måtte blifvit vacker under sin väntan. Längtan brukar ge flickan ett drömmande svärmiskt behag. Hans hand darrade litet, då han lade den på låset, men med ett raskt tag vred han kring det och steg in.

Han hade väntat sig att komma i en kammare möblerad med en sysmaskin, ett bord med hvit duk, en liten oskuldssäng med kartunstäcke o. s. v. men vid detta inträde blef han icke så litet till sig. Utländska mattor öfver hela golvet, venusbyster i alla hörn af rummet, amoriner och tafior i lättaste stil, hvar blicken träffade! Han blef förskräckt och tog ett steg tillbaka, troende sig gått vilse.

— Åh, Alfred, tror jag! ljud en välljudande stämma, och lätt som en sylfid uppsprang från soffan längst bort i hörnet en ung, förtjusande qvinna, klädd som det höfts hjeltinnan på en bal. Hon tog vår förvånade man vid handen, ledde honom fram i rummet och krökte honom med mildt våld framför en medelålders herre med ordnar och band.

Jag får presentera min lille kusin, sade hon. Liten kallade jag honom — liten är han just inte mera, lång har han blifvit som man föreställer sig en kejsare. Åh han var en för söt gosse när han for ut. Nu är han hela barska karlen, se på bara, hur morskt han drar hop ögonbrynen. Åh, du är förtjusande, Alfred! Sök dig plats, kära du, min gungstol står gerna öppen för en så rar gäst. Han bjuds inte åt alla — inte sant, Osk — — — herr baron! Men kors, hvad jag är för en toka! Jag bjuder dig ingenting till lifs — — — se här, det är rosenlikör, det skall hjälpa dig att söka upp höstrosor också i vårt kalla land — du förstår! Hvadförslag? du dricker inte! Åh, har du blifvit goodtemplare! Se på mig — skål!

Så der pratade hon nonsens oafbrutet, tills Alfred tyckte sig bli alldeles yr i hufvudet.

Bakom ett häftigt ordsvammel plär ofta dölja sig en hemlig oro. Hennes uppsluppna väsende föreföll också mycket konstladt, och hon blef synbart förvirrad, då hon mötte Alfreds forskande blick.

— Hanna, sade han slutligen afbrytande, eftersom du kallar mig för kusin, så vågar jag väl som släkting fråga dig, i hvad ärende en så förnäm herre, som baronen der, nedlåter sig att besöka dig.

— Åh, min unge vän, låt mig kalla er så, sade den fina herrn och öppnade tvenne tunna aristokratiska läppar. Vi ha ofta talat om er, jag och er förtjusande kusin. Vet ni, hon bör utbildas, det vackra barnet, hon har talanger, jag har åtagit mig att vara en far för henne. Jag har ställt om hennes bekvämlighet så väl jag kunnat, som ni väl ser, och jag har väntat just på er, för att kröna hennes lycka. Jag vet huru ni varit fästade vid hvarandra sedan små, och jag skall ombesörja ett bröllop, som ni ej skola behöfva skämmas för. Ah, det skall bli superbt!

Det flög en blixtråle förbi Alfreds ögon. Till en början kunde han icke göra sig klart för hvad det egentligen var, men länge behöfde han ej heller begrunda, förrän han begrep att han sett en blick af hemligt förstånd.

Som meteoren upplyser natten, uppgick också i och med detsamma ett ljus öfver hans mörker vid detta lysande förslag.

— O, min herre, hvad ni är god! utbrast han med en utsäglig bitterhet. Ni är lika ädelmodig som mordbrännaren, som gifver den brandskadade hopp att kunna uppbygga sin nya lycka på rykande ruiner. Men så skall också detta vara ert sista missdåd. Jag lemnar ej åt en slapphänt lag att straffa er, det är min enskilda rättighet. Se så — — — Gud vare er nådig! — — —

En tapetdörr räddade baronen i sista ögonblicket från en fruktansvärd hämd. I Alfreds hand blänkte redan en liten „englich bulldog“, som man kallar dessa små, men säkra revolverar, hvilka utrikare så ofta bära hos sig.

Han blef en stund ensam i rummet bedöfvad af tusende olika känslor, som genomstormade hans själ. Hela hans väsende var omtöcknadt, det susade för hans öron som under stark blåst och en pinsam hetta glödde på hans kinder.

Ack, sådan skulle då upplösningen blifva på hans långa dröm om sällhet och lycka, detta var således lönen för de mödor, strider och försakelser han underkastat sig. Och denna flicka, som han lemnat så enkel och flärdfri, så oskuldsfull och vän, hon satt i ett praktgemak, omgifven af okyska bilder vid sidan af en förnäm, gammal rucklare, som hon nämnde vid namn. Och denne hade brutit hans blomma, hade förfört hans hjertas brud, hade tillochmed lärt henne att dricka! Åh, det var mycket, dethär.

Han spratt slutligen till vid ljudet af en ljuf, bäfvande röst, som sakta uttalade hans namn.

Hanna stod vid hans sida och betraktade honom med oroligt bedjande blickar.

— Kan du se mig riktigt i ögonen? sade han.

Hon försökte, men det gick inte.

— Det är synd med dig, Hanna, det är synd med mig också, ty jag håller dig så kär.

— Alfred, hvad menar du! Det lyste till af glädje i hennes ögon.

— Jag menar att det är olyckligt för oss båda att du sålt bort dig. Var inte rädd för mig, jag kan icke döda dig.

Hon var nära att kväfvas af tårar.

— Alfred, jag har älskat dig öfver allt ändå! Ingen-ting i verlden har kunnat komma mig att tänka oss skilda.

— Likaså har det varit med mig — ända tills i dag, tills nu. Men i detta nu är det också förbi med allt, nu måste vi skiljas — — — Kära, kära barn, hvad sorg du gjort mig! Om det helst hade varit med en annan, men dender gifter sig icke med dig, han. Han skall snart inte känna igen dig, stackars Hanna! — — — Herre Gud, hade du inte varit så vacker ändå, så hade de kanske låtit mig få behålla dig, hade jag helst fått vara hemma och vakta hvad jag egde, men det var inte så! — — — Nu bjuder jag dig farväl, Hanna, behöfver du någon gång råd af en god vän, så vill jag alltid vara dig en sådan. På Storgårds veta de alltid min adress, mig sjelf träffar du aldrig mera.

— Nej, Alfred, gå inte ifrån mig nu — — — jag åberopar genast ditt sista löfte, nu behöfver jag en vän, om någonsin.

— Gud skall veta huru mycket det kostar på mig, men att skiljas är nu mera det enda, som återstår oss. Godnatt! — — —

— Alfred, Alfred! hörde han en halfqväfd stämma ropa efter sig, men han vände icke tillbaka.

* * *

Klockan slog tolf i domkyrkan, då Alfred, vaknande liksom ur en dvala, började se sig omkring och reda sig att gå ombord. Han befann sig sittande på en bänk invid Lill Heikkilä vägen, der han hamnat omedveten om, hvart han riktigt hade gått. Han kände icke af nordanvinden, som isande drog genom natten, han erfor knapt den brännande hufvudvärk han fått af att han suttit der och gråtit i timal som ett olyckligt barn,

Han skulle aldrig mera träffa henne som han så högt älskat, redan andra dagen ämnade han mönstra af och resa öfver Sverige till Amerika. Med tunga steg begynte han vandra mot stan. Men på vägen till fartyget föll det honom in att ännu en gång se det ställe, der hon bodde, att kasta ännu en blick på det fönster, bakom hvilket han visste att hon andades.

Inkommen på gården stannade han hastigt och blodet rusade honom mot ansigtet.

Han igenkände tydligt Hannas melodiska röst och baronens läspande deklamation. Han gick försiktigt intill gårdsplanket, för att afskåra sin fiende hvarje tillfälle till flykt samt sedan förpassa honom till evigheten så tyst och oförmärkt som möjligt.

Endast brandstegen åtskilde dem mera, men han dröjde ännu.

Baronen knackade på dörren. Han stod således ensam utanför.

— Att du skall ta dig så illa af en sådander oberstad figur! Öppna nu bara, så skall jag snart trösta dig. Jag har med mig ur källareu en den allra raraste champagne! — — — Se så, älskade, skynda på, jag fryser ihjäl här ute!

— Ack, jag afskyr er lika mycket som edra lockbeten, herr baron!

— Herr baron! — åh så främmande, min lilla nyckfulla unge!

— Ni har beröfvat mig mer än lifvet, då min ungdomsälskade flyr mig för er skull.

— Åh, jag lofvar dig att skaffa honom tillbaka, bara du öppnar — — — så raska på dig bara, mitt guldöga!

— Åh, hvad ni är fadd! Gå er väg, jag vill aldrig mera se er för mina ögon!

— Ha, ha, ha, du tror mig ha bra lätt att upphäfva en belägring!

Det kläckte till i Alfred.

— Kom ihog, flicka, hvad du har mig att tacka för, fortfor baronen. Du står under mitt privata beskydd, ett ord af mig i ett polisöra, och man skall lägga band på din frihet.

— Jag skall återsända er allt hvad ni skänkt mig, ty jag har länge föraktat det lika djupt som er sjelf, sedan anmäler jag oss båda i polisen.

— Godt. A la bone heure! Men gif åtminstone genast hit de penningar jag lemnade dig i afton.

— På ögonblicket, min herre!

I detsamma hon räckte ut en plånbok, fattade baronen i dörren, ryckte upp den och var med ett „lurad, min dufunge“ inne i rummet.

Det svartnade för Alfreds ögon vid detta helgerån, så listigt och snabbt uttänkt, men nu blef det också hans tur att handla.

Dörrigeln, som visligen blifvit påskjuten, och som skulle trotsat tvenne sådana baroners förenade ansträngningar, gaf vika som ett rö för det raska sjömanstag, med hvilket den unge neptunisonen grep i handtaget. Kammar-dörren delade samma öde, och aldrig har en adelsman kommit så obehvämt ned för trapporna som fallet nu var med vår baron, hvilken på alla fyra med knapp nöd släpade sig från gården.

— Hanna, Hanna, utropade Alfred, vi skola förlåta hvarandra. Jag var kanhända för häftig mot dig, och du har varit för barnslig och oerfaren med verdens svek och lister.

— Men, Alfred, tro inte något illa om mig — — —

det är ändå inte så som du kanske tänkt, tillade hon och slog rodnande ned sina ögon.

— Åh, jag vet det nu, jag hörde det Hanna, förlåt mig, men jag misstrodde dig först.

— Hvad det var lyckligt, att du kom till min räddning! — — — Alfred, du tror mig kanske också, om jag säger att jag hvarje dag tänkt rymma till Storgårds och tala om alltsamman.

— Jag tror dig, Hanna, du må säga hvad som helst, utom om du vill låta mig veta att du ej älskar mig, då svarar jag, att du ljuger.

— Tack, tack, min egen, min trogne Alfred! O, jag hade gått vilse, jag ville söka att förvärfva mig en smula bildning för din skull, och kom till ett palats, men der bodde en menniskoätare. — — — Hvad jag är lycklig ändå att jag kommit på rätt igen! — — — Du far ju inte ifrån mig så snart nu ändå, säg?

— Nej, älskling, först skall du bli min, så bygga vi bo derhemma i skären, så skall jag vänta på någon liten uppsyningsman, som kan hålla sina små, kloka ögon på mamma, när pappa är borta, och sen först kan det hända att jag vågar resa ut någon tur igen.

— Ja, Alfred, då är du säker, svarade Hanna till detta brydsamma skämt och dolde sitt lilla, älskliga hufvud vid hans bröst.

Sålunda fann dem den sena höstsolen, då hon om morgonen höjde sig öfver staden, lyckliga och leende, utan några spår af nattens vaka. En stund derefter förde Alfred sin unga brud till gästgifveriet, derifrån de senare på dagen skulle följas åt till Storgård.

Hennes förra rum igenläste han med allt hvad der var och sände nycklarna till baronen, som mellan dubbla lakan en tid bortåt hade utsigt att få ligga och fantisera öfver nya eröfringar.

—el—el—.

Lyckan.

Lyckan fins nog till i verlden;
menschohjertat högt begär den,
ack, — men vägen hitta få
der vi säkrast henne nå!

Finnes hon der stundens nöjen
växla jemt vid lek och löjen?
Bor hon helst i slottets prakt?
Följer hon med folkgunst, makt?

Är hon dold bland visdomsskatter,
filosofiska debatter,
idrott, som i ryktets fann
för till ett odödligt namn?

Nej! — Men vill du lyckan fästa,
gagna, glad i häg, din nästa;
utså tyst det godas frö;
modigt verka, hoppfullt dö!

A—i—a.

Du vackra fiskarflicka.

(Heine.)

Du vackra fiskarflicka,
ro här din båt i land,
sätt dig invid min sida
och smyg i min din hand.

Dig luta mot mitt hjerta
så sorglöst fri i håg
som när du lugnt förtror dig
åt hafvets vilda våg.

Mitt hjerta liknar hafvet,
har mången stormig stund
och många ädla perlor
på djupets dolda grund.

Jonatan Reuter.

Guldöga.

(Saga.)

Det var en gång en kung. Han hade ett enda barn, en dotter fagrare än rosenhäcken, då den står öfversållad af de saftigaste, röda blommor. Och älskvärd var hon, så att hvem helst, som besökte det kungliga slottet, omtalade sedan vidt och bredt den fagraste bland fagra, prinsessan Guldöga.

En vacker sommardag hade hovvet ställt till ett jagtparti i den stora riksparken några verst från konungens slott. Det hade gått hurtigt och lustigt till och månget rådjur hade också fått bita i gräset. Mot eftermiddagen hade kungen, ty han var sjelf med, förirrat sig från det öfriga sällskapet och hur han än red och red, för att komma på rätt stig igen, ville det ej lyckas. Redan var hans ståtliga häst nära att digna af trötthet och ansträngning, då han äntligen lyckades få sigte på en mensklig boning. Glad band han hästen vid ett närastående träd och bultade på. Men han fick anstränga sina krafter rätt länge innan ett tecken till lif spordes der inifrån. Sent omsider öppnades dock ett fönster, ett skrynkligt qvinnoansigte presenterades för hans blickar och en ganska omild röst nådde hans öron:

— Hvem är det, som vågar störa mig i min sömn? Jag har ej sofvit på trehundra år och tarfvar väl hvila en smula?

— Ber om ursäkt, svarade kungen mycket höfligt, ty kungar och höga herrar kunna också vara höfliga, jag är kung Hans och har under ett jagtparti gått vilse här i riksparken. Vill ni vägleda mig till mitt slott igen, skall jag rikligen belöna er?